

ПИЈЕМОНТ

ДИРЕКТОР: Бранко Божовић

ОСНИВАЧ: ЉУБОМИР С. ЈОВАНОВИЋ

УРЕДНИК: Коста М. Луковић

АКО СЕ УПАДИ ПОНОВЕ?..

Противно својој навици да сваке године, с првом висибом и љубичицом, кидиш на српске торове и српска огњишта, арнаутски качаци су сада, у позну јесен, прескочили наш државни плот код Ђаковице и Дојрана и почели стављати под нож мирно становништво.

Из брижљиво прикупљених података енергичног команданта косовско-вардарске области види се, да су арнаутски упади спремани не само у арнаутским фисовима, већ и у престоницама Бугарске и Турске. Раме уз раме с Исом Бољетинцем и Бајрам Цуром, боре се против Србије и Црне Горе аустријски официри и бугарске комите. А да ни

Турска није седела скрштенih руку, сведоче јуче публикована документа, из којих се види, да је турски консул у Скопљу, Садулах-Беј, био коловођа ове завере против Србије.

Ма колико да су нам познати неукротљиви разбојнички нагони арнаутских качака и бугарских комита, последњи упади, ипак, значе изненађење за Србију.

Зашто?

(1) Зато што озбиљни и са своје бесе чувени Есад-паша, познат са свога свемоћног, суверенског утицаја у Албанији, није осујетио разбојничке упаде својих најгорих поданика на наше земљиште. После његове посете у Нишу и многих изјава о најпријатељском држању арбанашких племена према Србији, ми смо очекивали да нашу јужну границу, бар за време овог тешког рата, неће узнемирavati качaci.

(2) Зато што је бугарска влада изјавила, да ће се за све време рата држати „строге и лојалне неутралности“.

Пораз за поразом

— Како је пропала аустријска офанзива према Србији. — (Од Владислава Савића, специјалног дописника „Дејли Телеграфа“)

Учествујући као добровољац у једном од наших пукова, који је одбио многе аустријске нападе на положајима око Крупња, г. Владислав Савић, специјални дописник „Дејли Телеграфа“, послао је своме листу овај изванредно лепо написани извештај о неуспеју аустријској офанзиви према Србији.

Највећа опасност по Србију био је брзи, одлучан упад аустријских трупа. Да су Аустријанци прешли српску границу ма у ком правцу прве недеље по објави рата, српска војска, изненађена и растурена по пространој територији, не би се могла убрзо прикупiti и морала би се повући иза

Истовремено са откуцањем ове изјаве у престонице зарађених држава, Бугарска је послала неколико својих чета на наше земљиште и, преко својих шовинистичких листова, оживела фантастичне приче о „српским зверствима у Мајданонији“.

(3) Зато што је званични представник Турске у Скопљу, противно односима који владају међу културним државама у мирно доба, радио против Србије. Да би улога Турске била још подлија и срамнија, утврђено је да је и младотурски комитет, преко Талат беја, био spiritus rector ове арнаутско-бугарско-аустријске трофузије против Србије.

И ако изненађена, Србија није ни мало збуњена и упала је последњим настапима на њену јужну границу. Ђенерал г. Дамњан Поповић, командант косовско-вардарских трупа, благовремено се постарао да осигура ред и спокојство у Јужној Србији. Сви досад покушани препади свршили су се распрскавањем неколико стотина усјаних бугарских и чворноватих арнаутских глава.

А ако се напади на Србију понове? Ако бугарска и даље буде газила своју неутралност одашиљањем комитских чета у Јужну Србију?.. Пустимо нека место нас одговори руско „Ново Време“: „Ако је истина да се из Софије, у време кад Србија стражи мртву стражу Словенству, шаљу комитске чете у српску Мајданонију, онда Софија може дочекати да буде сравњена са земљом. А ако просвећени арнаутски патриот Есад-паша остане равнодушан према упадима качака на српску територију, арбанско питање може поново постати предметом разго-

вора између сила које садчине крај германском милитаризму.“

Из бојне линије

Туђа глава

Недеља. После толико издржаних борби пук се одмарал, а сутра, а можда још и истог дана, опет ступи у борбу. У једној чети сви се брију, па и командир чеше. Само један војник није се обријао од како је од куће ишао.

— А што се ти, Пешре, већ једном не обријеш? — пиша га командир.

— Нећу да шупим чабријач! — одговори Пешар.

— Море обри се кад ти կажем! — подвикну командир.

— Немој, молим те, гospodine! Туђа је ово глава све док рашујемо. Ако погинем, свеједно је да ј' сам обријан или необријан; ако останем жив, удешићу се кај враја.

Манифестације у Риму

— Митинг у корист Трста и Тријента.

У италијанској престоници приређен је пре неколико дана велики митинг у корист италијанских покрајина под аустријским ропством. Говорник Батист, посланик Тријента изазвао је силан аплауз својом изјавом, да Русија признаје италијанска права на Трст и Тријент. Сви присутни су бурно поздравили Русију. Међу осталим говорницима били су италијански народни посланици Барцилај, Бисолати и Галенца.

После митинга маса се кренула најживљим римским улицама, заустављајући се пред посланствима држава Тројног Споразума. Само је енергична интервенција полиције спречила, те на аустријском посланству нису разбијени прозори.

Рудника, па да је чинила не знам какве надчовечанске напоре. Србији би не само оставили непријатељу замашан крај српског земљишта, већ би изгубили неколико хиљада војника, који се сад срчано туку на бојном пољу, јер ти војници не би могли стићи до својих пукова, да су Аустријанци нагло упали. Срећом ништа од тога није се десило. Неодлучни и малодушни покушаји аустријске војске да пређе границу и заузме Београд, били су сви редом подбијени, а то је дало времену и улило нове снаге српској војсци. За недељу дана српска војска била је концентрисана и спремна, да уђе у бой са пола милиона непријатеља.

АУСТРИЈСКО БЕСНИЛО.

Раздражени што им Срби не дају Београд, аустријски генерали прикупиле силну војску, око 250 хиљада, у северозападном крају Србије. Они преће у исти мах Дрину и Саву и развише

Крунисање новог краља

— Жеља румунског краља Фердинанда

Из Букурешта саопштавају, да је краљ Фердинанд изразио жељу, да се његово крунисање изврши 16. јануара идуће године, на дан годишњице уједињења Влашке и Молдавије.

Ова патријотска жеља изазвала је велико расположење у румунским патријотским круговима.

Досад се мислило да ће се крунисање новог краља извршити почетком маја, у исти дан кад се и покојни краљ Карол крунисао.

Енглеска помоћ

— Индиска пешадија у Бару.

Руски листови јављају да је недавно у Бару искрцана једна дивизија индиске пешадије (свега 10.000 људи). Транспортне бродове допратила је једна француско-енглеска ескадра, која је штитила и симо искрцавање.

Ове ће трупе помоћи Црногорце, да би се убрзalo освојење Котора. Утврђења у Котору не дају више тако велики отпор као раније. Нарочито је фор Врмац потпуно уништен експлозијом артиљеријске муниције.

Немци гладују

— Један веродостојан француски извештај.

Добро обавештени и озбиљни француски лист „Тан“, у свом извештају са бојног поља, вели, да се на једном месту у Француској немачки и француски шанчеви налазе на растојању од свега 200 метара. И једни и други положаји су јако утврђени, те се ни један од противника не усјује да покуша да истера другог из његовог утврђења.

Често се дешава, да се до француских шанчева крадом довуче

по неколико пруских војника, који се предају Французама и моле само, да им се да хлеба.

Једном приликом предала су се три Пруса; кад су видели, да Французи заиста ходе да их нахране, они замоле да их пусте, па ће довести још неколико својих другова. Кад им је то дозвољено, они оду и после неког времена врате се са 64 немачким војником. Сви су ови добровољни заробљеници молили, да им одмах даду што за јело, јер су, веле, много дана трпели оскудицу, у свим животним намирницама.

Ситуација

— Кратки извештаји са свих боjiшта.

Београд, 24. октобра.

Око Шапца су отпочеле борбе са Аустријанцима: један напад је већ одбијен са огромним аустријским губитцима. На осталим фронтовима није се десило ништа значајније.

На источном ратишту ситуација је непромењена: руска се офанзива успешно наставља. Немачки губитци су огромни.

На француском левом крилу Немци су принуђени да обуставе нападе. Своје положаје на левој обали Изера, које су тако скупо и прескупо платили, морали су напустити. Савезничка је ситуација веома повољна, нарочито на крајњем левом крилу и центру.

Руга--руга

— Нови немачки савезници

Мисионарско друштво у Лондону недаље је примило писмо од једног мисионара из Родезије, у коме описане су ствари на граници немачке Источне Африке.

Германци су скupili војску из племена Руга—руга, које је чувено са својих ловаца и ратника.

Као карактеристика ових дивљака може да послужи ова опомена немачког команданта коју је упутио заповеднику суседне енглеске колоније: „Скупите све Европљане, јер ће их моји урођеничи војници све помлатити!“

Дрину код Лознице пропадоше, и последњи остатци потучених трупа превукоше се преко Дрине 10. септембра. На фронту Љубовија—Лозница, Срби су имали мало војске, надајући се, да ће тај брдовити крај задржати непријатељево наступање. Еле, Аустријанци улчише ту згодну прилику да упадну у Србију. Ту они прикупиле знатну снагу и трупе извежбле за брдске крајеве. За пет дана могли су напредовати, али су плаћали врло скупо сваки и најмањи успех, јер су се Срби борили огорчено за сваку стопу земље.

Непријатељев удар био је на мењен Ваљеву, седишту српске Врховне Команде и важном саобраћајном централу. Аустријанци су се били упутили врхом планинске Борање, Јагодње и Соколског. Да су били заузели Рожањ, на Соколској Планини, њихово наступање на Ваљеву имало би успеха, јер Рожањ гospодари свим околним положајима, који се

Занимљиво би било, кад би нешто „савезном“ племену Руга—руга пао на памет да пробају укус меса својих господара.

Улога Русије

— Енглези о будућности Словенства —

Енглеска штампа веома ласкаво пише о улози Русије као моћног чиниоца у стварању силеног и слободног Словенства. Енглески лист „Спектатор“ доноси један веома значајан чланак о томе под именом „Будућа Русија“, из кога видимо ово лепо место:

— Ми верујемо, да ће успеси Русије повести Европу напретку и слободи. Тако је било већ на Балканском Полуострву: Бугарска, Румунија и Србија за своју независност дугују пре свега Русији. Тако исто ће бити и у Аустрији, где ће овај рат повући за собом слободу милиона Словена. Будућност ће видети увећану слободну Србију и ослобођену Польску.

Хецендорф и Ауфенберг

— Два расходована аустријска генерала. —

Италијански лист „Коријере дела Сера“ дознаје, да је шеф аустријског генералштаба Конрад Хецендорф толико потресен смрћу свога сина, који је погинуо у рату, да више није у стању руководити аустријске операције. Због тога је њихово рукуводство потпуно прешло на немачку врховну команду.

Исти лист дознаје, да је чувени аустријски генерал Ауфенберг смењен са свога положаја зато, што је покушао напад на Љубљин — што се сматра као велика тактичка погрешка.

ПОСЛЕ ПОРАЗА

— Немци припремају становништво да дочека Русе. —

Копенхашка „Политикен“ вели, да је извештај немачког главног штаба о одступању испод Варшаве изазвао у Берлину крајњу утченост. Публика не придаје никакве важности званичним изјавама, које то отступање објашњују стратегиским разломима, као што је објашњено уступање Лавова од стране Аустријанаца и повлачење Немаца од Париза и Њемена.

Жалосна председања заменила су уверење о срећном исходу рата. Нарочито је неповољно утицјао чланак званичног „Нордјејче Ал-

спуштају ка Ваљеву. Септембра 14 свега су два изморена и изнемогла српска пук бранила Рожањ, али се њихов отпор ломио пред огромним бројем, који је наступао у збијеним редовима, и ако је подносио страшне губитке на сваком кораку. Аустро-угарски главни заповедник био је задао реч, да ће 20. септембра бити у Ваљеву и стално је допуњавао свежим трупама своје проређене редове.

ТРАГИЧНА НЕИЗВЕСНОСТ.

То је био тренутак трагичне неизвесности. Ценило се, да је тврдоглави отпор и сувише намучених српских трупа при крају и да ће пад Рожања предати не само Ваљево, него и Београд, чија вишака одбрана испуњује поносом српску војску и нацију. Срећом, један српски пук, онај исти, који је спасао српски положај на Брегалници, — искрну баш у згодан час. После дугих форсираних маршева, препазени по 25

гемајне Цајтунг-а“, који становништво позива да буде мирно и хладно крвно и да цене високо достојанство руске војске.

Још пре што се свршила варшавска битка, лист „Пост“ је оштампао један чланак, у коме се сва кривица за неуспехе сваљује на Аустријанце, а нарочито на аустријску коњицу, која је по немачком мишљењу вршила веома бедно своју извиђачку службу.

Каков мир?

— Мишљење енглеских листова —

Енглески лист „Вестминстерска Газета“, који стоји у вези са данашњом енглеском владом, каже да Енглеска не може закључити мир пре него се у Немачкој не сломи пруски утицај и учини немогућном овакву политику какву су водили Хенцлерни.

У истом смислу пише и „Пел Мел Газет“, који вели: „Немачка победа значила би пропаст слободе цивилизованих народа, као и пропаст британског царства. Рђав мир на би био ништа бољи, јер би непријатељ прикупио своје снаге за један нов напад.“

ДРЖАЊЕ ИТАЛИЈЕ

— Неутралност или рат? —

Француски лист „Тан“ јавља да у Италији нико више није за Тројни Савез, и да се борба води само још између оних политичара који траже да Италија одмах ступи у акцију, и оних других који би хтели да Италија још неко време остане неутрална. Данашња влада нагиње, како изгледа, овом другом гледишту.

ДАЛМАТИНСКА ОБАЛА

— Кое треба да припадне. —

У уводном чланку, о италијанским претензијама на далматинску обалу, руска „Реч“ пише: „Далматинска је обала чисто словенска; у северној, већјој половини, насељена је Хрвати, у јужној Србија. Ток Неретве одјевно је спорн граница делова једног и истог народа, који се само по неком чудном неспоразуму сматрају као непомирљиви непријатељи.“

Када је 1908—1909, и после 1912—1913 год. било покрећуто шакаљко питање о изласку Србије на Јадранско Море, предложио је решењу тога питања — и зузимајући распад Аустроугарске

спуштају ка Ваљеву. Септембра 14 свега су два изморена и изнемогла српска пук бранила Рожањ, али се њихов отпор ломио пред огромним бројем, који је наступао у збијеним редовима, и ако је подносио страшне губитке на сваком кораку. Аустро-угарски главни заповедник био је задао реч, да ће 20. септембра бити у Ваљеву и стално је допуњавао свежим трупама своје проређене редове.

Срећом, један српски пук, онај исти, који је спасао српски положај на Брегалници, — искрну баш у згодан час. После дугих форсираних маршева, препазени по

били су потпуно извештачени. Излазак траже кроз Албанију и — разуме се — нашло се на противљење принципијалног карактера. Даље, у случају успешног свршетка рата, решење тога питања биће сасвим лако и природно.

Може ли ико пристати, у тренутку када се ствара могућност поправљања вековне неправде, а далматинску обалу поново отме Италија од Српско-Хрватског народа, који власници су за нов живот? Остављајући на стражу сложено питање о томе, како ће се уредити односи ових десета једнога истог народа, који је вековима био растављен религијозно-културним борбом, — сада се мора захтевати да се судбина Далматије има скратити као одлуч на оним општим принципима, који су у самој основи овог рата, а који тој рату и дају права да се назове ослободилачки. Народно јединење не може наћи ни на какве сметње у том правцу, јер поседовање те области ствара срећну прилику за излазак на море. Осим тога, природни излазак Србије на море, на чијој обали живи доиста српски народ, треба да прекине са извештаченим туркама на друго море, туђе и далеко, — покушајима који су осакатили односе свих балканских народа.

Овом треба да води рачуна и Италија, када буде решавала питање о својој акцији. Границе могућним њених тековина треба повући још сад.

РУСКО-ТУРСКИ РАТ

— Руси разбили турску војску и заузели Дијадину. —

Петроград, 23. октобра.

Службено саопштење врховне команде на Кавказу:

Једна наша колона напала је изненада непријатеља код Арбоста. Турци побегоше, оставивши своје рањенике. Потиснувши Турке из села Иде, запленили смо у том селу велику количину намирница. После борбе наше су трупе заузеле Али-Килис, Корсан и Конкарадербент. Око стотину Козака напало је на коњима на непријатељске шанчеве, где су сабљама секли турску пешадију.

Једна наша колона и ако је имала да пређе непроходним путевима, начинила је 80 врста пута за 30 часова; потукла је Турке близу Мизуве и Дијадине, разбила је велику војску турску, заузела Дијадину, где је запленила оружја и ратну муницију и заробила дosta војника. 21. октобра заузели смо Бајазит, где смо растерали Турке, који су се одуприли.

Рожњаје из Србије само је питање дана. Кад стигох, затекох свуда око српских ровова хиљаде непријатељских телеса, која су испуњавала ваздух кружним задаћама, јер су нека ту лежала већ по три дана непокопана. Престолонаследник Александар дошао је нешто доцније на боиште и топло је честитао команданту на важном делу и спасу Ваљева и Београда.

РЕДАК УТИСАК.

Свечана тог истог дана гледао сам по утиску један од најређих призору у овом рату. Други неки српски пук, чувши о победи на Рожњу, жудео је да нападне непријатеља, који се био укопао на једном вису под Рожњем, а над долином реке Љубовије. И ако му се саветовало да се окани, јер је непријатељ био у рововима и два пута премашао бројем пук, ипак командант одлучи да изведе ноћни напад, затраживши једино помоћ једне батерије са

Највеће одликовање

— Руски цар одликовао је потпоручника Брабића највећим одликовањем. —

У последњим борбама код Варшаве, борећи се храбро, против Немаца, тешко је рањен руски официр, Србин Момчило Радо-сављевић - Брабић, артилериски потпоручник у 26. артилериској бригади. За време борбе у којима је учествовао, потпоручник Брабић показао је невероватне храбrosti и пожртвовања. Руски листови, пошто је он рањен, опширно су писали о храбости овог младог официра и његовим послужбама, јер је он са четири тона, пошто му је командир погинуо, на целом једном отсеку спасао ситуацију, и Немцима наше страховите губитке.

По предлогу његовог команданта, руски цар је одликовао потпоручника Брабића за показану

храброст Крстом Св. Ђорђа са мацевима за храбре официре. И, не само то. Сазнавши детаљније за пожртвовање Брабићево, руски цар послao му је у болници свога ађутанта, који му је, у име царева а у знак нарочитог признања, подарио једну дијану скупоцену сабљу, на чијем је балчаку прикачен златни топ у минијатури. — Ова врста одликовања сматра се међу руским артиљерцима за највећу.

Потпоручник Брабић је син г-ђе Р. Брабића, удове поч. Радослава Брабића, бив. инжињера, сада учитељице у Битољу.

И поред бола, који осећа за тешко рањеним сином, овај српски мајка, охола и поносита што јој је син за своју показану храброст одликован највећим одликовањем, пише у једном писму: — „Данас пливам у срећи на овом божјем дару, што ми се Момчило показао храбар, те је заслужио овако велико одликовање!..“

Са нашег ратишта

БОРБЕ ОКО ШАПЦА

Ваљево, 24. октобра

У току 22. октобра није се десило ништа значајније.

У току ноћи између 22. и 23. октобра, непријатељ је нападао јужно и југо-источно од Шапца. Напад на наше положаје јужно и југо-источно од Шапца, енергично је одбијен, а напад на наше положаје јужно од Шапца предухитрен је испадом наших трупа, којом је приликом непријатељ у паничном бегству напустио своје прихватне положаје и претрео је велике губитке.

У наше је руке падло око 200 тешко рањених војника, а на разбојишту је остало преко 500 мртвих непријатељских војника.

НА БОРАЊИ И ГУЧЕВУ

Ове исте ноћи непријатељ је, после велике припреме, артиљериском и пешадиском ватром напао наше положаје на Боранји и Гучеву, али су и ови напади одбијени.

НА ОСТАЛИМ ФРОНТОВИМА

На осталим фронтовима није се десило ништа значајније.

Рожњаје.

Небо је било осуто звездама и ја сам уживao у ноћној тишини и лепоти, кад одједном сви се тргосмо кад запрашти окко пузњава. Ништа не могасмо разазнати, али смо јасно чули, како звиде око нас куршуми и људи вичу. Од пузњаве јаче је било српско „Ура“; у томе зазвони телефон и позва команданта батерије. Тражило се од њега, да опали неколико пута на врх брега под наших ногама.

Дак је онај спремао топове, телефон опет зазвони и јави, да су и Срби већ изашли на врх, те би ћулад поубијала поред Аустријанаца и Србе. Нека батерија нанишани пет стотина метара даље, јер се непријатељ повлачи у нереду. То би очас учињено и наша батерија прекиде ноћну тишину.

Далеко тамо гледао сам како са шрапнели распрашавају, да заслеп

ИЗМЕНА ПОЗДРАВА

Честитна Престолонаследнику
Александру. —

Његовом Царском Величанству
Царско Село.

Изливима оданости и љубави, које ће Ваше Величанство примити са свих страна империје приликом дводесетпетогодишњица Свога ступања на престо, лежи ми на срцу да придружим и Свој излив, као и излив целе Моје земље, молећи Ваше Величанство да прими, уз најсрдачнија честитања, Моје најтоплије жеље за срећу Вашег Величанства и за победу Русије у борби за нашу праведну ствар. Александар.

Његовом Краљевском Височанству

Престолонаследнику Александру Ваљево.

Молим Ваше Краљевско Височанство да прими Моју дубоку захвалност на срдачним честитањима и жељама. Уздајући се у свето окоље Свемоћнога за лепу будућност праведне ствари, коју бране наше земље, Ја упућујем Вашем Краљевском Височанству, као и Нашој храброј савезници Србији Моје лепе жеље, као и жеље целе Русије, за коначну и потпуну победу и за срећу Наша два сродничка народа.

Никола.

Прекид односа

Српски посланик напустио Цариград, а турски Ниш. —

Ниш, 24. октобра.

Услед прекида дипломатских односа између Русије и Турске, српска влада је опозвала свог посланика у Цариграду, пошто са Србија солидарисала са Русијом. Г. Ј. Ненадовић је са особљем посланства и консулата приспео прекинути у Ниш. Заступање српских интереса у Турској поверило је посланству Сједињених Америчких Држава у Цариграду. Овдашњи турски посланик известивши српску владу да мора напустити Ниш, услед опозивања српског посланика, јуче је отпутовао у Цариград.

За сироте породице

Предлог социјалистичких посланика

Социјалистички посланици г. г. Драгиша Лапчевић и Триша Кацлеровић спремили

Мачкова Камена на Јагодњи, али сутра дан морали су узмаћи ван домашија оних градских топова. У исто време, кад се борило на фронту Љубовија—Лешница, сваког дана било је скоро борбе дуж Дрине и Саве. Аустријанци су се заман мучили, да нађу мало основице за упад у Србију. Нигде се нису могли пробити и привезали су се за речну обалу, пошто су изгубили хиљаде својих најбољих војника у скупом прелажењу преко широке реке.

Једини успех последњег аустријског упада на српско земљиште био је, што је српска офанзива у Срему заустављена, јер је српска Врховна Команда, из стратегијских разлога, вратила све своје трупе, које су биле прешиле Саву. Пошто повратише Земун, Аустријанци, још бешћи, отпушчише опет бомбардовати Београд, те изгледа да ће варош бити сасвим порушена. Без обзира на то, српско продирање у Босну врло напредује. Јуче Срби заузеле

су законски предлог о помоћи породицама сиромашних војних обвезника. По томе пројекту, породицама сиромашних војних обвезника издаваће се стална помоћ, за све време рата, из општинских каса. За покриће овог ванредног расхода, држава би имала свима општинама да да потребан зајам са роком враћања од 10 година.

Предлагачи ће захтевати, на првим скупштинским седницама, да се о овом предлогу као хитном решава.

Цар се захваљује

— Телеграм Његовог Величанства Руског Цара —

Петроград, 20. окт.

Председнику Министарског Савета и Министру Спљивних Послова Господину Николи Пашићу.

Искрено Вам захваљујем на срдачним честиткама и жељама, које сте ми у име Српског Народа и Владе доштали, и које су ме дубоко дирнуле.

Никола.

Дневне вести**Народна Скупштина**

Народна Скупштина, која се 1. новембра састаје у редован сазив, решиће само закон о реквизицији и закон о ванредним кредитима. После решења ових закона, скупштинске седнице биће одложене све докле не буде израђен пројект закона о буџету за 1915. годину.

Штип — Радовиште

На предлог заступника Министра Грађевина, донета је одлука да се приступи грађењу новог пута Штип — Радовиште. За наше нове крајеве овај пут има велику трговинску важност.

Војничка писма

Према наређењу Министра Грађевина, од сада се морају лепити марке на приватним писмима. Само се ослобађају таксе писма упућена од војника или војнику. За сва остале неплаћена писма наплаћиваће се дупла такса.

ИЗВРШЕН ЗАДАТАК

Кад се саберу сви догађаји у српско-аустријском рату за ова два месеца, јасно излази, да су Срби часно извршили задатак, који им је припао у овој светској

борби против вакарлог националног варварства. Поред свих жртава и преморености услед два ранија рата, Срби, и ако нападнути мучки, и ако неспремни, не само да су одбили упад у своју земљу, него су привезли за своје границе велике масе аустријске војске, која би могла бити употребљена иначе са великим коштима. На тај начин имају и Срби свој део у руским победама на Галицији. Први међу савезни

Размештај начелника

Потписан је указ којим се постављају: за окружног начелника округа тиквешког г. Никола Банић начелник округа смедеревског, а за начелника округа смедеревског г. Мил. Петровић, начелник округа тиквешког.

За београдску сиротињу

Преко општине Београдске поклонили су одело сиротињи Београдској и то:

Марко Вулетић и Друг трговци из Београда разног новог одела из дућана у вредности 1800 динара. Коста Дукић и Друг абације ово: гуњ и чакшире — ново одело. г-ђа Драга Живковића чиновник трг. Банке један полован кожни капут и једне вунене зимске чарапе нове. Урош Предић, академски сликар, осам комада разног половног одела. Драгољуб Маринковић, адв. петнаест комада разног половног одела.

Београдска Општина изјављује поменутим грађанима највећу захвалност у име београдске сиротиње.

Одликовање

Председник општине ткетничке г. Риста Поповић, одликовање сребрном медаљом за грађанске заслуге.

Погинули официри

Извештени смо да су погинули официри: Стојан Стојановић, пешадијски поручник, Павле Филиповић, Александар Николић, Риста Шапић и Гавра Бојовић, пешадијски потпоручници.

Слава им!

За наш Црвени Крст

Књегиња и кнез Алексије Карађорђевић приложили су напеч Црвеном Крсту преко г. Николе Пашића, Председника Министарства, десет хиљада динара.

Продавци намирница

Велики број продаваца животних намирница у Београду у последње време, и поред строгих опомена и казни од стране Општине не води рачуна ни о мери ни о каквој здравствености намирница које продају, сматрајући да је време све извиђава. Општина Београдска предузеће најстрожије мере против несвесности таквих трговаца и, по свој прилици, одузеће им право продаје свима којима

цима Срби су задали озбиљан удар трупама моћне монархије, прешли су из дефанзиве у офанзиву, што може бити од кобних последица по војнички положај на целом југу немачке савезнице, у овом страшном европском рату на живот и смрт.

Дуел на Таласима

— Оригинална борба двојице морнара. —

Пре кратког времена десио се у Валенцији (Шпанија) један трагичан дуел, који су изазвали грубе манифестије посаде једног немачког брода.

У близини ове лађе налазио се један белгијски брод, чији је напетан примис од свога брата, који је војник у Белгији, податак са свијетствима Немаца у Белгији. Јављено му је, да су и његова жена и две ћерчице биле жртве освајача. Његова туга и љутња

се у будуће нађу неисправности, без разлике да ли је он војни обавезник или не.

Отпустен

На предлог Министра Унутрашњих Дела отпустен је из државне службе г. Љуба Јовановић, полициски писар.

Андра Ђорђевић

Велики научник, рђав политичар

У доба када су у Србији научни радници били врло ретки и врло мало спремни, и када се, у свима наукама, морало починјати од азбуке, појавио се Андра Ђорђевић, да на научној њиви остави бразду за собом.

Природно обдарен, необично културни и начитан, Андра Ђорђевић се, за врло кратко време, попео својом бескрајном мрљијашу у наше правничке врхове. Као ерудитан цивилиста, он је лако и брзо посео катедру професора Приватног Права на највећој Великој Школи. Заједно са оштроумним и духовитим Гершићем, Ђорђевић је читаве правничке генерације научио да правнички мисле и осећају.

Вредан и науци бескрајно одан, Ђорђевић је дао врло много трајних научних расправа и уџбеника. Његов "Систем приватног (грађанског) права", "Теорија грађанског судског поступка" и "Наследно право", још увек важе као три најбоља уџбеника Приватног Права.

Бурне политичке године у којима је Ђорђевић делао као научни радник, одвеле су га са професорске катедре најпре на по сланичку клупу, а затим на министарску фотографију. Као посланик, Андре Ђорђевић се одликовао својим трезвеним и увек документованим говорима. Говорник без темперамента и реторског сјаја, он је говорио суво, хладно, правнички.

Као министар, Андра Ђорђевић је био савестан и експедитиван. Али, неупознат са стварним по-

требама нашег села и нашег учитељства, он није умео да реши учитељско питање и питање основне наставе. Његова идеја о стапном школском надзору више је била једна жандармска мера, него ли целисно организован систем контроле рада у народној школи.

Одан двору преко сваке мере опрезности, славољубив и без дубљих политичких уверења, Андра Ђорђевић је гимнастизирао кичму према миговима с престола и био је један од твораца т. з. реакционарног режима у Србији. И ако одличан правник и уз то франмасон, он је — Бог да га прости! — био толико политички некарактеран, да је пристао да стави свој потпис испод државног акта којим се укида Устав у Србији. Године његовог министровања, то су године одвратног теменања пред једним ненародним, неуставним и развраћеним владаоцем. Његово име остало је у најгорем сећању у нашем народу.

И зато је Андра Ђорђевић најчешћи политичар Анду Ђорђевића, само по злу познатог политичара. Камо среће и за Србију и за њега, да се није бавио политиком!

Мир пепелу његовом!

Ђенерал Леман

Најновија немачка недостојност

Новешки листови јављају, да се у Немачкој живо ради на томе, да се докаже, да је џенерал Леман идентичан са неким немачким фелдведелом Леманом, који је 1870. године дезертирао из војске. И трага се води у родном месту фелдведелом; чак је за стражара заробљеног џенерала доведен и један члан породице реченог фелдведела, који треба да у џенералу Леману упозна свог несталог рођака.

Ето немачког витештва: не могу храбром Леману да опрости, што је окoliniју Лијежа претворио у немачко гробље.

Последње вести**Руси потискују Турке**

Петроград, 23. октобра

Службено саопштење кавкаске врховне команде. За последњих 24 часа нема шта да се забележи. Наше трупе енергично чисте непријатељске крајеве, које су заузимале мале турске банде, које престављају остатке отоманских претходница потучених прошлих дана.

Наша колона, која је нападала Бајазит, пошла је напред, да се докопа турских трупа. Наши су те трупе код Бајзирђана разбили, непријатељ бацајући оружје разбегао се по околним селима, која је напала наша кавалерија. На истоку од Дијадине три пук Курда потукла је и растерала паша коњица.

Лихих

Великопродајна мануфактурна радња
В. Маринковић и Комп.
отворена је. Новац упућивати поштан. упутницама. 3-3

МАНУФАКТУРНА РАДЊА
Поповића и Шумаревића
отворена је сваког дана. 3-3

Позоришна Кафана
ВАСИНА УЛИЦА
Подпуну је реновирана и препоручује се поштованиям посетиоцима.
Нарочито препоручујем своје добро пине.
С поштовањем
Милош Ђ. Николић
хотелијер 1-5

КАРТЕ
европског бојишта
издање Српског Црвеног Креста два листа цена за Београд 1·20. За унутрашњост са поштарином 1·60. На платну за Београд 3·20, а за унутрашњост 3·80. Новац треба унапред послати издавачкој књижарници Гече Кона Кнез Михајлова ул. бр. 1. 2-10

Кошуља и Гађа
Чарапа, Унтерцига, Шлофијанки и разне платнarske robe, продаје најјевтије и најсолидније

Магацин Благојевића 1-12 Београд—Теразије

Берберски момак
Старији момак берберски потребан је одмах радњи Владе Ђурчића—Цветни Трг. 2-3

„Пијемонт“ прима огласе по најумеренијој цени.

2-3

ПОПУНО НОВА РЕНОВИРАНА ШТАМПАРИЈА

Телефон 15-91.

Прима на израду: Књиге, разна дела, протоколе, ценовнике, јеловнике, свадбене позванице, вереничке карте, у различним форматима плакете, биоскопске програме, улазнице, визиткарте, као и разне друге штампарске послове.

ПОПУНО ЧИСТА И БРЗА ИЗРАДА.

„ПИЈЕМОНТ“

у својој сопственој згради

Краља Александра бр. 12.

Снабдевена потпуно најновијим словима, шарама, линијама и свим могућим штампарским машинама и бојама.

Са две најновијег система „Линотур“
СЕЦ-МАШИНАМА

Прима на израду све могуће штампарске послове.

КАФАНА И РЕСТОРАЊА

„Руски Цар“

била је за све време бомбардовања отворена.
Данас точи најбоље пиво.

Препоручује одлично црно и бело вино како домаће тако и чувено далматинско црно вино.

Домаћа кујна најбоља у Београду, која не може имати конкуренције.

ЦЕНЕ НАЈУМЕРЕНИЈЕ

1-5

Фабрика Конзерава у Крагујевцу

извештава поштоване домаћице и бакале да је у овој години конзервирала велику количину ПОВРЋА и ВОЋА и да ће исте продавати у своме стоваришту у Београду преко пута кафане „Руски Цар“ и у фабрици по фабричним ценама.

Цене ће фабрика саопштити потрошачима конзерве путем огласа преко новина.

Фабрика ће примати и испоручивати на повуку. Поруџбине од 25 дин. на више.

С ПОШТОВАЊЕМ

Фабрика конзерви Свет. Стефановића

4-10

Француска вина у боцама Медок и Грав од 1909. год., Саламе Вел. Планске I врста, Кашкавала копаоничког, меда чиста багремова и липова као и сву колонијално-деликатесну робу препоручује

КОЛОНИЈАЛ.-ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

Мирковића и Мијатовића
БЕОГРАД—ЦВЕТНИ ТРГ ТЕЛ. 464.

3-3

Са болом у души јављамо пријатељима и другима да је наш мили и никад непрекаљени

Милутин М. Глишић-Руја

резервни пешад. поручник

славно гогину 12. ов. мес., бранећи јуначки своју отаџбину од непријатеља.

Вечито ожалошћени: мајка Петрија; супруга Ружица; кћи Олгица и син Стеван; брат Душан М. Глишић пуковник; снаја Слава; тајт Лука Ристић-Рујић бив. порезник; ташта Јулка; свастике Персида и Мара; синовица Јел на; стриц Јован; браћа од тетке Радомир, Милутин и Димитрије Мајстровићи; сестре Милинка, Цаца, Лепосава, Гина и Роша; зетови Милош, Мића и Звездан и остала родбина.

3-3

„Пијемонт“ прима огласе по умереној цени.

Телефон 15-91.

О солидности и умереним ценама, као и о самој изради ма каквог штампарског посла штампарија „Пијемонт“ ставља на расположење публици да се и сама о свему лично увери.

ЦЕНЕ СУ ВРЛО УМЕРЕНЕ.